

Yenilənmə tarixi:
2014-cü ilin oktyabr ayı

Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin İQTİSADI İSLAHATLAR ELMİ TƏDQIQAT İNSTİTUTUNA RƏHBƏRLİK ETMİŞ DİREKTORLAR

Prof., i.e.d. Qorxmaz İMANOV
(1987-1993-cü illər)

Qorxmaz Cahangir oğlu İmanov 1941-ci il aprel ayının 17-də Bakı şəhərində anadan olmuşdur. 1958-ci ildə Bakı şəhər 199 sayılı orta məktəbi bitirmişdir. 1964-cü ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) İqtisad fakültəsini bitirib, iqtisadçı diplomunu almışdır.

1964-1967-ci illərdə Moskva şəhərində SSRİ Elmlər Akademiyasının Mərkəzi İqtisadi-Riyaziyyat İnstitutunun aspiranturasında əyani təhsil almış, 1968-ci ildə həmin institutda iqtisad elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün dissertasiya işini müdafiə etmişdir.

1968-ci ilin yanvar ayından 1969-cu ilin mart ayına kimi Azərbaycan SSR EA Kibernetika institutunda kiçik elmi işçi vəzifəsində işləmişdir. 1969-1971-ci illərdə D.Bünyadzadə adına Azərbaycan Xalq Təsərrüfatı İnstitutunda baş müəllim və dosent vəzifələrində çalışmışdır. 1971-ci ilin sentyabrında yenidən Azərbaycan EA Kibernetika institutuna baş elmi işçi vəzifəsinə gəlmişdir. 1975-ci ildə SSRİ EA Mərkəzi İqtisadi-Riyaziyyat İnstitutunda iqtisad elmləri doktorluq dissertasiya işini müdafiə etmişdir.

1974-cü ilin avqust ayından 1987-ci ilin dekabrına qədər Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının Kibernetika institutunda laboratoriya və sonra şöbə müdiri vəzifəsində çalışmışdır.

1983-cü ildə iyun ayından professor elmi adına layiq görülmüşdür. 1987-1993-cü illərdə Azərbaycan SSR Dövlət Plan Komitəsinin və

sonralar İqtisadiyyat Nazirliyinin Elmi Tədqiqat İqtisadiyyat İnstitutunun direktoru vəzifəsində işləmişdir.

1993-1998-ci illərdə Rusiya Elmlər Akademiyasının Bazar İqtisadiyyatı Problemləri İnstitutunda aparıcı elmi işçi olmuşdur.

1999-2000-ci illərdə Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyində baş müşavir vəzifəsində çalışmışdır. 2001-ci ildən hal-hazırkı dövrə qədər AMEA Kibernetika İnstitutunda, baş elmi işçi və laboratoriya rəhbəri vəzifəsində çalışır.

Q.İmanov 1974-cü ildə Kibernetika İnstitutunda Makroiqtisadi sistemlərin optimallaşdırılması laboratoriyasını yaradaraq ona rəhbərlik etmiş, iqtisadiyyatın riyazi üsul və modellərlə tədqiq olunması sahəsində dünya şöhrətli bir məktəb yaratmışdır. Hazırda bu məktəbin yetirmələrindən 28 nəfəri elmlər namizədi, 3-ü isə elmlər doktorudur. Professor Q.İmanovun “İnteqrallaşdırılmış balans modelləri və müttəfiq respublikaların struktur-funksional modeli” adlı elmi işi 1976 və 1982-ci illərdə keçmiş SSRİ Elmlər Akademiyasının vacib nəticələr siyahısına daxil edilmişdir. Elm və texnika Komitəsinin tapşırığı ilə 1999-2000-ci illərdə yerinə yetirilmiş Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafının modelləri” mövzusunda elmi-tədqiqat işi iqtisadiyyat sahəsində istifadə edilmək üçün ali icra strukturlarına göndərilmişdir. Əsərləri keçmiş SSRİ-nin əksər respublikalarında, habelə ABŞ, Türkiyə, Avstraliya, Polşa, İtaliya, İspaniya və digər ölkələrdə çap olunmuşdur. O, beynəlxalq konfranslarda məruzələrlə çıxışlar etmişdir.

İqtisadi-riyazi modellər və hesablama texnikası vasitələrinin yaradılması, onların xalq təsərrüfatında planlaşdırma idarəetmə məsələlərinin həllində geniş tətbiqi işlərinə görə 1984-cü ildə i.e.d., professor Ş.Ə.Səmədzadə ilə birlikdə Azərbaycan Dövlət mükafatına layiq görülmüşdür.

Q.İmanov 10 monoqrafiyanın, 180-ə yaxın elmi məqalənin müəllifidir. Hal-hazırda o, Rusiya Elmlər Akademiyasının Mərkəzi İqtisadi-Riyaziyyat İnstitutu nəzdində yaradılmış N.P. Fedorenko adına “İqtisadiyyat Elminin İnkişafı” fondunun təsisçilərindəndir və hazırda fondun vitse-prezidentidir.

Azərbaycanın görkəmli alimi Q.İmanov 2012-ci ilin dekabrın 11-də İspaniyanın Kral İqtisadiyyat və Maliyyə Akademiyasının ümumi iclasında gizli səsvermə yolu ilə fəxri xarici üzvü seçilmişdir. 2013-cü ilin aprelin 25-də İspaniya Kral Akademiyasının növbəti ümumi iclasında xarici üzv diplomunun təqdimat mərasimində professor Q.İmanov “Sosial-iqtisadi sistemlərin keyfiyyətinin müəyyən edilməsində fuzzy yanaşma” mövzusunda məruzə ilə çıxış etmişdir. O, İspaniyanın İqtisadi və Maliyyə Elmləri üzrə Kral Akademiyasının qızıl nişanı ilə təltif edilmişdir. İspaniyanın Kral İqtisadiyyat və Maliyyə Akademiyası böyük tarixə malikdir. Bu Akademiya 1787-ci ildə İspaniya kralı VI Fernando tərəfindən təsis edilmişdir və İspaniyanın Kataloniya vilayətinin burjuaziyasının təsərrüfat fəaliyyətinin mötəbər orqanı kimi fəaliyyət göstərməyə başlamışdır.

Hal-hazırda İspaniyanın Kral İqtisadiyyat və Maliyyə Akademiyası dünya səviyyəli alimlərlə sıx əməkdaşlıq edir. Məsələn, Akademiyanın xarici üzvləri sırasında iqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatları F.Kidland, D.Kaneman, J.Stiqlits kimi alimlərin adlarını çəkmək olar. İspaniyanın Kral İqtisadiyyat və Maliyyə Akademiyasının fəxri xarici üzvü adına layiq görülməsini Q.İmanovun 50 ilə yaxın apardığı tədqiqatların nəticəsi kimi səciyyələndirmək olar. O, 1965-ci ildən etibarən sosial-iqtisadi sistemlərin modelləşdirilməsi sahəsində çox əhəmiyyətli elmi nəticələr əldə etmişdir.

- Nəqliyyat sistemində stoxastik proseslərin modelləşdirilməsi;
- İqtisadi komplekslərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi modelləri;

- Müttəfiq respublikaların xalq təsərrüfatının proqnozlaşdırılması və planlaşdırılması modelləri;
- İqtisadi sistemlərin struktur-funksional modelləri.

Bu tədqiqatlar nəticəsində respublikada Makroiqtisadi sistemlərin modelləşdirilməsi elmi istiqamətinin məktəbi yaradılmışdır.

2001-ci ildən başlayaraq Q.İmanov qeyri-səlis çoxluqlar nəzəriyyəsinin və qeyri-səlis məntiqin sosial-iqtisadi sistemlərin qiymətləndirilməsində və fəaliyyətlərinin təhlilində istifadəsi sahəsində elmi fəaliyyətini davam etdirir. O, professor Lütfi Zadənin qeyri-səlis nəzəriyyəsinə humanistik sistemlərin, o cümlədən, sosial-iqtisadi sistemlərin fəaliyyətinin təhlilində və çoxsaylı ölçülməyən, ya da keyfiyyət xarakteri daşıyan göstəriciləri hesablama prosesinə tətbiq etməklə sosial-iqtisadi sistemlərin modelləşdirilməsində daha adekvat üsulları təklif edib. Qeyri-müəyyənlik fenomeni və sosial-iqtisadi sistemlərin təsviri zamanı çoxsaylı qeyri-müəyyənlik faktorlarının aradan qaldırılması problemi də onun tədqiqatlarına daxildir.

2007-ci ildə Lütfi Zadənin təşəbbüsü ilə Q.İmanov İspaniyanın Kral İqtisadiyyat və Maliyyə Akademiyasının prezidenti, prof. G.M.Aluxa ilə birgə əməkdaşlığa başlamışdır. Onun İspaniya Kral Akademiyası ilə əməkdaşlığı sayəsində sosial-iqtisadi sistemlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi üçün bir sıra qeyri-səlis modellər işlənilmişdir. Məsələn, “Həyat keyfiyyəti” indeksinin hesablanmasıda fuzzy yanaşma (“Fuzzy İqtisadiyyat” jurnalı, Barselona, İspaniya, 2007-ci il); Regionların sosial-iqtisadi səviyyəsinin müəyyən edilməsinin qeyri-səlis modeli (“Müasir Rusiyanın iqtisadiyyat elmi jurnalı”, Moskva, RF, 2009-cu il); Ətraf mühitin dayanıqlıq indeksinin Fuzzy modeli (İspaniyanın Kral İqtisadiyyat və Maliyyə Akademiyasının jurnalı, Barselona, İspaniya, 2007-ci il); Şirkətlərin maliyyə dayanıqlığının müəyyən edilməsində qeyri-səlis üsullar (Afina, Yunanıstan, 2009-cu il); İqtisadiyyatın aktivləşdirilməsinin yeni bazarları – Azərbaycan. (Nobel mükafatı laureatı, professor F.Kindlendlə birlikdə, İspaniyanın Kral İqtisadiyyat və Maliyyə Akademiyası, Barselona, İspaniya, 2007-ci il), monoqrafiya; İqtisadi qeyri-müəyyənlik problemləri və Fuzzy modellər (Bakı, Elm, 2011-ci il), Sosial sistemlərin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsinin qeyri-səlis modelləri (Lambert Akademik Publishing, Almaniya, 2013).

Qeyd edilən tədqiqatların yekun nəticəsində respublikada Fuzzy iqtisadiyyatı kimi elmi istiqamətin əsası qoyulmuş və Q.İmanov hazırda eyni adlı laboratoriyaya rəhbərlik edir.

Professor İmanov Azərbaycanın müstəqilliyini, dövlət və dövlətçiliyini hər şeydən uca tutan elm fədaisidir. O, əsl ziyalı, eyni zamanda, ədalətli və müdrik insandır. Q.İmanov Azərbaycanda iqtisadi-

riyazi üsullar elminin yaradıcılarından biri, tələbkar elm təşkilatçısı, zəngin mənəviyyətli, geniş dünyagörüşü ilə ad-san qazanan şəxsiyyətlərdəndir.

